

נוהל זה הינו נוסח חלקי שהותר לעיון על פי חוק חופש המידע

			נהלי אח"מ
מספר: 300.16.193	תת-פרק: עובדי ציבור	פרק: חקירות	
שם נוהל: חקירת אישי ציבור בכירים			01/02/2014 תאריך פרסום:
			01/02/2014 תאריך תחילה:
			תאריך ביטול:
			נוסח: 1

מספר נוהל ישן 03.300.193

1. כללי

- א. משטרת ישראל מנהלת, לא אחת, חקירות בגין חשדות למעורבות אנשי ציבור בפלילים. חקירות אלו כרוכות מטבען ברגישות ציבורית, בהד תקשורת רב ובמעורבות גורמים בעלי עניין זר בחקירה.
- ב. מטרת הנוהל לקבוע בעניין זה, דרכי פעולה אחידות, בקרב יחידות המשטרה.

2. הבסיס החוקי

- א. סעיף 25(א) לחוק יסוד הממשלה; סעיף 12(א) לחוק יסוד השפיטה; סעיף 25(א) לחוק הדיינים, התשט"ו – 1955; סעיף 23(א) לחוק הקאדים, תשכ"א – 1961; סעיף 28(א) לחוק בתי הדין הדרוזיים, התשכ"ג – 1962 – קובעים בהתאמה, כי לא תיפתח חקירה פלילית נגד ראש ממשלה, שופט, דיין, קאדי או קאדי מד'הב, אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה.
- ב. חוק חסינות חברי הכנסת (זכויותיהם וחובותיהם), תשי"א – 1951 מעניק לחברי הכנסת (ובכלל זה ראש ממשלה; שרים שהם חברי כנסת; סגני שרים) ולשרים שאינם חברי כנסת, חסינות מפני מעצר, חיפוש והעמדה לדין, כל עוד לא הוסרה חסינותם בהליך מיוחד של הכנסת. סייגים לחסינות זו יחולו במקרים הבאים:

(1) מעצר

החסינות מפני מעצר לא תחול אם נתפס בעל החסינות בשעת מעשה פשע, שיש עמו שימוש בכוח, הפרעת שלום הציבור או בגידה.

(2) חיפוש

חיפוש מותרים אך ורק במסגרת בדיקות מכס או לצורך הפיקוח על מטבע זר.

ג. סעיף 15 לחוק יסוד נשיא המדינה, תשכ"ד – 1964 קובע, כי מקום שנדרש נשיא המדינה למסור עדות, תיגבה העדות במקום ובמועד שייקבעו על דעת נשיא המדינה.

3. הגדרות

א. אישיות ציבורית בכירה – אדם הנמצא במעמד ציבורי חשוב עקב משרתו, תפקידו הציבורי או מעמדו החברתי.

להלן דוגמאות לנושאים בתפקידים ציבוריים בכירים:

(1) נבחרים במגזר הציבורי, כגון: נשיא המדינה, ראש ממשלה, שרים וסגני שרים, חברי כנסת, אנשי דת בכירים, ראשי עדות דתיות, כהני דת, אנשי כמורה בכירים, ראשי רשויות מקומיות וסגניהם.

(2) ממלאי משרות במגזר המשקי, כגון: יושבי ראש, נשיאי בורסות והתאחדויות (תעשיינים, לשכות המסחר, איכרים, קבלנים וכיו"ב), הוועד הפועל של הסתדרות העובדים;

(3) ממלאי משרות בכירות כגון: שופטים, רשמים, דיינים, קאדים, פרקליטים, מנכ"לים וסמנכ"לים במשרדי ממשלה, קציני צבא בכירים, מנהלי חברות ורשויות ממשלתיות, מנהלי בנקים ומוסדות פיננסים חשובים, מנהלי תאגידים סטטוטוריים (המוסד לביטוח לאומי, רשות שדות התעופה, רשות העתיקות, שירות התעסוקה);

(4) חברי הסגל הדיפלומטי, קונסולים ונציגי גופים בינלאומיים.

ב. עבירה, לצורך הנחייה זו:

(1) עבירה שבוצעה על-ידי אישיות ציבורית בכירה.

(2) עבירה שבוצעה על-ידי אישיות ציבורית בכירה לשעבר, הקשורה במעמד או במילוי התפקיד הציבורי.

ג. בעל חסינות, לצורך הנחייה זו:

ראש ממשלה, שרים, סגני שרים וחברי כנסת שלהם הוענקה חסינות כאמור בסעיף 2.ב. לעיל.

ד. ר' יחידה ארצית – ר' להב 433, ר' יאח"ה, ר' יאחב"ל, ר' יאל"כ.

4. פתיחה בחקירה :

א. פתיחה בחקירה – חובת דיווח וקבלת אישור

(1) פתיחה בחקירה נגד ראש ממשלה או שר, מכהנים או לשעבר, בחשד לביצוע "עבירה" כאמור, טעונה קבלת אישורו של היועץ המשפטי לממשלה, באמצעות ראש האגף לחקירות ולמודיעין.

(2) פתיחה בחקירה נגד שופט, דיין, קאדי, קאדי מד'הב, בחשד לביצוע "עבירה" כאמור, טעונה קבלת אישורו של היועץ המשפטי לממשלה, באמצעות ראש האגף לחקירות ולמודיעין ובחובת עדכון מנהל בתי המשפט.

(3) נודע ליחידת חקירות, אם על פי תלונה ואם בכל דרך אחרת, על חשד לביצוע "עבירה" כאמור על-ידי אישיות ציבורית בכירה (בתפקיד מכהן או לשעבר), ידווח על כך, מיד ראש יחידת החקירות לראש האגף לחקירות ולמודיעין, בנתיבי הדרג המקצועי, בטרם יינקטו פעולות חקירה כלשהן.

- 4) חומר החקירה יועבר לראש חטיבת התביעות, בנתיבי הדרג המקצועי, בחטיבת החקירות, בצירוף דברי הסבר והמלצות מראש היחידה החוקרת.
- 5) ראש חטיבת התביעות יבחן את החומר ויחווה דעתו המקצועית לראש האגף לחקירות ולמודיעין.
- 6) ראש האגף לחקירות ולמודיעין יכריע בנדון וידווח למפק"ל על החלטתו.
- 7) ראש חטיבת החקירות, יכריע בשאלה האם חומר הטעון בדיקה או חקירה על פי נוהל זה, יטופל ביחידה ארצית או לא.
- 8) עם מתן אישור לפתוח **בחקירה**, ידווח ראש יחידת החקירות, לראש האגף לחקירות ולמודיעין, ולמפקד המחוז, בנתיבי הדרג המקצועי, על כל התפתחות משמעותית בחקירה.
- 9) החליט ראש אח"מ על פתיחה בחקירה נגד חברי כנסת מכהנים או לשעבר, בחשד לביצוע "עבירה" כאמור, יידע ראש חטיבת התביעות את היועץ המשפטי לממשלה על כך.
- 10) אין באמור כדי לגרוע מחובת הדיווח הנציבות שירות המדינה על פתיחה בחקירה נגד עובד מדינה או עובד רשות מקומית – כמוסדר בנוהל האגף לחקירות ולמודיעין 03.300.228 "דיווח על פתיחה בחקירה נגד עובדי מדינה ועובדי רשויות מקומיות", בשינויים המחויבים.

ב. פתיחה בחקירה על פי מידע מודיעיני- דגשים

- 1) ביצוע פעולת חקירה גלויה ראשונה כגון: חיפוש בבית או בלשכה, מעצר או חקירה פרונטאלית נגד חברי כנסת, ראשי רשויות מקומיות וסגניהם, יובא מראש לידיעת פרקליט המדינה או פרקליט המחוז הרלבנטי, זאת בנוסף על הצורך באישור ר' אח"מ כאמור.

ג. זימון אשיות ציבורית בכירה לחקירה :

- 1) התעורר צורך לזמן אשיות ציבורית בכירה לחקירה, יעביר ראש יחידת החקירות, בנתיבי הדרג המקצועי בחטיבת החקירות, את תיק החקירה לראש חטיבת התביעות, בצירוף דברי הסבר והמלצות לצורך ביצוע הפעולה.
- 2) ראש חטיבת התביעות יעביר את תיק החקירה לראש האגף לחקירות ולמודיעין בצירוף חוות דעתו.
- 3) ראש אגף החקירות והמודיעין יכריע בעניין ויעדכן את המפק"ל על החלטתו.
- 4) אישר ראש האגף לחקירות ולמודיעין את הזימון לחקירה, ידווח ראש יחידת החקירות, בנתיבי הדרג המקצועי, על מועד זימון האשיות לחקירה; ובתום החקירה – על תוצאותיה.
- 5) ראש אגף החקירות והמודיעין יעדכן על כך את המפק"ל.

ד. חקירה וגביית עדות מנושא משרה שיפוטית :

- 1) התעורר צורך לחקור נושא משרה ציבורית לחקירה בגין חשד לביצוע עבירה פלילית, יש לפעול כאמור בסעיף 4 (א) ו-4(ב).
- 2) התעורר הצורך לגבות עדות מנושא משרה שיפוטית כעד – יפנה ראש יחידת החקירות אל ר' אח"מ בנתיבי הדרג המקצועי בבקשה מפורטת לשם קבלת אישורו לכך.
- 3) שוכנע ר' אח"מ כי יש צורך בגביית עדות כאמור יעביר לראש יחידת החקירות את אישורו בנתיבי הדרג המקצועי, תוך עדכון פרקליט המדינה ומנהל בתי המשפט.

4) נתקבל אישור ר' אח"מ כאמור יתאם ראש יחידת החקירות עם נושא המשרה השיפוטית את המועד והמקום לגביית עדותו.

5) ראש יחידת החקירות ידווח מראש על מועד ומקום גביית העדות לר' אח"מ. ר' אח"מ יעדכן בדבר את פרקליט המדינה ואת מנהל בתי המשפט.

ה. זימון לחקירה של בעל חסינות ושל נשיא המדינה

- 1) התעורר צורך לזמן לחקירה, בעל חסינות או את נשיא המדינה, יש לנהוג כדלקמן:
- (א) ראש יחידת החקירות יפנה לראש האגף לחקירות ולמודיעין, כמותווה לעיל, בבקשה מפורטת, לשם קבלת אישורו לזימון לחקירה.
- (ב) שוכנע ראש האגף לחקירות ולמודיעין, כי יש צורך בזימון בעל החסינות או נשיא המדינה לחקירה ידווח על כך למפכ"ל המשטרה.
- (ג) היה בעל החסינות, חבר כנסת הדרוש לחקירה כחשוד, יודיע על כך ר' אח"מ ליו"ר הכנסת, בכפוף לטובת החקירה, על הכוונה לזמן את חבר הכנסת לחקירה.
- (ד) אישור בכתב, מאת ר' אח"מ, יועבר לראש יחידת החקירות, בנתיבי הדרג המקצועי.
- 2) נתקבל אישור ראש האגף לחקירות ולמודיעין לזימון לחקירה, יפעל ראש היחידה החוקרת, כדלקמן:

- (א) בעל החסינות דרוש לחקירה כעד – ראש יחידת החקירות יתאם עם בעל החסינות את המקום והמועד לגביית העדות;
- (ב) בעל החסינות דרוש לחקירה כחשוד – ראש יחידת החקירות יתאם עם בעל החסינות מועד לחקירתו ביחידת המשטרה הנוגעת;
- (ג) נשיא המדינה דרוש לחקירה בין כעד ובין כחשוד – ראש יחידת החקירות יתאם עם נשיא המדינה את המקום והמועד לגביית העדות, על דעתו של נשיא המדינה.
- 3) ראש יחידת החקירות ידווח מראש על מועד ומקום זימונו של בעל החסינות או נשיא המדינה לחקירה, הן לר' אח"מ והן למפקד המחוז.
- 4) ראש האגף לחקירות ולמודיעין יעדכן על כך את המפכ"ל.
- 5) סירב בעל החסינות או נשיא המדינה לתאם מועד לחקירה, או להתייצב לחקירה כמפורט לעיל, יפעל ראש יחידת החקירות כדלקמן:
- (ד) ירשום על כך דו"ח זיכרון דברים מפורט, אשר יתויק בתיק החקירה;
- (ה) יפנה אל ר' אח"מ, בנתיבי הדרג המקצועי, לצורך קבלת הנחיות באשר להמשך הטיפול. ראש אגף החקירות והמודיעין ייוועץ בעניין זה, על פי הצורך, בפרקליטות המדינה, בטרם ינחה את ראש יחידת החקירות.

ו. גניזת תלונה

- 1) גניזת תלונה בלא חקירתה תעשה על סמך עילות הגניזה המפורטות בסעיף 5 לפקודת מטא"ר 14.01.01 – "הטיפול בתלונה ובתיק חקירה".

2) ההחלטה על גניזת חומר חקירה בלא חקירתה, נתונה בידי ראש יחידה ארצית וטעונה אישור הפרקליטות לגבי עבירות מסוג פשע.

3) הוחלט על גניזת התיק ללא חקירה, או אושרה החלטת גניזה כאמור ע"י הפרקליטות, יזין רכז היחידה הסוגרת את הסגירה כפל"א נילון ללא חקירה.

4) הודעה בדבר ההחלטה על גניזת תיק החקירה והזכות לערור על החלטה זו תובא לידיעת המתלונן.

5. דיווח על חשודים למיד"פ

הדיווח למדור מידע פלילי בחטיבת החקירות אודות חשוד בביצוע עבירה פלילית יעשה רק לאחר שהחשוד נחקר במשטרה באזהרה, וזאת לאחר שהתברר כי קיימות ראיות הקושרות אותו לביצוע העבירה.

6. דיווח- ראש היחידה החוקרת ידווח באמצעות רענ"ח או ק' אח"מ מחוזי לר' חטיבת חקירות ולר' אח"מ בכל אחד משלבי הבדיקה או החקירה המפורטים:

א) קבלת תלונה או מידע מודיעיני.

ב) החלטה על גניזת חומר חקירה או מידע מודיעיני ללא חקירה.

ג) החלטה על חקירה סמויה של תלונה או מידע מודיעיני.

ד) החלטה על חקירה גלויה של תלונה או מידע מודיעיני.

ה) החלטה על סגירת תיק.

ו) בטרם העברת תיק לפרקליטות.

7. פרסום

כל העברת מידע לגורמים חוץ משטרתיים בנוגע לחקירת אנשי ציבור בכירים טעונה אישור ראש האגף לחקירות ולמודיעין.

8. תחולה

ז) נוהל זה יחול מיום עדכנו.

ח) אין בנהל זה כדי לגרוע מהאמור בנהל חט' חקירות 03.300.015 – "חקירת אנשי משטרה החשודים בביצוע עבירות פליליות".

ט) נוהל חטיבת החקירות 03.300.150 : "חקירת אישי ציבור בכירים- נהלי פתיחת תיק חקירה, סגירה ודווח ביחידות הארציות"- מבוטל בזאת .